

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України»
(назва освітнього компонента)
підготовки бакалавра
(назва освітнього рівня)
Галузі знань 29 Міжнародні відносини
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми Міжнародний бізнес
(назва освітньо-професійної програм)

Силабус освітнього компонента «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України» підготовки бакалаврів, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньою програмою «Міжнародний бізнес».

Розробник: Кицюк Ірина Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Бояр А. О.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А.О.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини 292 Міжнародні економічні відносини Міжнародний бізнес бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 2026-2027
		Семестр 5-ий
		Лекції 30 год.
		Практичні (семінарські) 32 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 50 год.
		Консультації - 8
		Форма контролю: іспит
Мова навчання – англійська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП Кицюк Ірина Василівна
 Науковий ступінь кандидат економічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами
 Контактна інформація +38 (066) 9670902, Kytsyuk.irina@vnu.edu.ua
 Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу.

Освітній компонент покликаний ознайомити студентів зі структурою та особливостями сучасної національної економіки, а також із сутністю та напрямками розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. В процесі опанування освітнього компонента передбачається системний підхід до оволодіння понятійно-термінологічним апаратом з основ економіки та зовнішньоекономічних зв'язків; вивчення специфіки та тенденцій розвитку галузей економіки України; аналізу чинників, що детермінують спеціалізацію України на міжнародних ринках та інтеграцію країни в систему світового господарства; вивчення особливостей зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами світу та інтеграційними угрупованнями. Доцільність вивчення освітнього компонента обумовлено потребою розуміння сутності, структури

та особливостей економіки та зовнішньоекономічних зв'язків України. Набуті знання та вміння можуть бути використані у практичній діяльності та є необхідними для формування висококваліфікованого фахівця у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу зокрема.

2. **Пререквізити:** Світова економіка та кон'юнктура світових ринків, Міжнародне право, Навчальна бізнес-практика, Міжнародні відносини та світова політика, Теорія МЕН.

Постреквізити: Міжнародна економічна інтеграція, Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини, Митна справа, Економіка фірми, Регулювання та безпека міжнародного бізнесу.

3. **Мета і завдання освітнього компонента.**

Загальною метою освітнього компонента є надання узагальненої інформації щодо сучасних напрямів розвитку господарського комплексу України в ринкових умовах та в глобальному конкурентному середовищі; виявлення та характеристика проблем та напрямів реформування окремих галузей і секторів економіки; аналіз умов та специфіки реалізації зовнішньоекономічних зв'язків України; виявлення динаміки та тенденцій розвитку зовнішньої торгівлі України, інвестиційної діяльності, міграційної ситуації; аналіз напрямів співпраці України з іншими країнами та міжнародними економічними організаціями. Проте, освітній компонент спрямований також на розвиток певних навичок, таких як аналітичні навички, критичне мислення, інтегрування знань з різних тем, обізнаність та відкритість для поточних ініціатив в економіці, розуміння взаємозалежності соціальних, економічних і правових систем як на національному, так і на міжнародному рівні.

4. **Результати навчання (Компетентності).**

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК17. Здатність визначати напрямки регулювання та застосовувати методи оцінювання рівня економічної безпеки міжнародного бізнесу; аналізувати, оцінювати, розробляти і комунікувати тактичні і стратегічні схеми організації та ведення міжнародного бізнесу з урахуванням сильних і слабких сторін, можливостей і загроз.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Сем.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Економіка України						
Тема 1. Паливно-енергетичний комплекс України	7,5	2	2	3	0,5	ДС/2
Тема 2. Металургійний комплекс України.	5,5	1	1	3	0,5	ДС/1
Тема 3. Хімічна промисловість України.	5,5	1	1	3	0,5	ДС/1
Тема 4. Машинобудівний комплекс України	7,5	2	2	3	0,5	ДС/2
Тема 5. Легка промисловість України	7,25	2	2	3	0,25	ДС/2
Тема 6. Аграрний сектор України	6,25	2	1	3	0,25	ДС/1
Тема 7. Харчова промисловість України.	6,25	2	1	3	0,25	ДС/1
Тема 8. Транспортна система України.	5,25	1	1	3	0,25	ДС/1
Тема 9. Будівництво та суміжні галузі (будівельно-промисловий комплекс).	5,25	1	1	3	0,25	ДС/1
Тема 10. Соціальна сфера та людський капітал України.	3,25	1	1	1	0,25	ДС/1
Тема 11. Науково-технічний та інноваційний потенціал України.	4,5	1	1	2	0,5	ДС/1
Разом за модулем 1.	64	16	14	30	4	14
Змістовий модуль 2. Зовнішньоекономічні зв'язки України						
Тема 12. Зовнішня торгівля України	7,5	1	2	4	0,5	ДС/2

Тема 13. Іноземні інвестиції в економіці України.	5,5	1	2	2	0,5	ДС/2
Тема 14. Міграційна ситуація в Україні.	6,5	2	2	2	0,5	ДС/2
Тема 15. Зовнішньоекономічні зв'язки України з ЄС. Європейська інтеграція України.	10,5	2	4	4	0,5	ДС/2 ДС/2
Тема 16. Зовнішньоекономічні зв'язки України з країнами американського регіону.	6,5	2	2	2	0,5	ДС/2
Тема 17. Економічні зв'язки України з країнами Азії та Океанії, Близького Сходу та Африки.	6,5	2	2	2	0,5	ДС/2
Тема 18. Співпраця України з країнами СНД.	6,5	2	2	2	0,5	ДС/1
Тема 19. Співробітництво України з міжнародними економічними організаціями.	6,5	2	2	2	0,5	ДС/1
Разом за модулем 2.	56	14	18	20	4	16
Види підсумкових робіт:						
ІНДЗ						10
Модульна контрольна робота / іспит						60
Всього годин/Балів	120	30	32	50	8	100

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Тема «Торговельно-економічні зв'язки України з країнами світу».

Оберіть країну¹ та здійсніть аналіз торговельно-економічного співробітництва між Україною та обраною країною. Підготуйте презентацію результатів проведеного аналізу.

¹Примітка. Країни, обрані студентами для аналізу, не повинні повторюватися.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі за погодженням із викладачем та деканом факультету.

Політика щодо академічної доброчесності:

Індивідуальні роботи студентів перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20 %. Копіювання з інтернет-ресурсів не допускається. Списування під час поточного контролю (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) є неприпустимим (такі роботи не зараховуються).

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання тем семінарських занять або виконання завдань для поточного контролю відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Також здобувач освіти має право на визнання результатів навчання, отриманих у **формальній, неформальній та/або інформальній освіті** (<https://cutt.ly/9wPgvTK1>).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є екзамен, який проводиться в усній формі.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок з окремого освітнього компонента (навчальної дисципліни) за семестр.

Загальна сума балів за курс становить 100, включаючи:

- до 30 балів за участь в обговореннях на лекціях і семінарах;
- до 10 балів за виконання ІНДЗ;
- до 60 балів – модульний контроль /іспит.

Необхідний мінімум для завершення курсу автоматично (без здачі іспиту) – 75 балів, що формується як сума балів за поточне оцінювання (до 40 балів) і підсумкове оцінювання (модульна контрольна робота) (до 60 балів).

Якщо студент набрав менше 75 балів, або ж бажає покращити свій рейтинг, складання іспиту є обов'язковим та здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу. У такому випадку підсумковий модульний контроль не враховується, а результати екзамену оцінюються за шкалою від 0 до 60 балів.

У випадку, якщо після іспиту здобувач освіти набрав менше, ніж 60 балів (сумарно за курс), він перескладає іспит під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час першої здачі іспиту, анулюються, а бали за поточне оцінювання залишаються незмінними.

Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості – 60. Повторне складання іспиту допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/prwyvs>).

Питання для здачі іспиту:

1. Економіка паливно-енергетичного комплексу.
2. Формування нової енергетичної політики. Енергетична стратегія України до 2035 року.
3. Європейський вектор енергетичних проблем: досягнення та виклики.
4. Створення сектору ВДЕ в Україні. Досягнення цілей кліматичної нейтральності.
5. Металургійний комплекс: склад, провідні виробники, внутрішня та експортна вартість.
6. Проблеми розвитку гірничо-металургійного комплексу України на сучасному етапі.
7. Чорна металургія України: стан, проблеми, перспективи.
8. Хімічна промисловість України.
9. Проблеми сировини, ресурсоемності та охорони навколишнього середовища.
10. Машинобудівний комплекс: склад, провідні виробники, національне та експортне значення.
11. Важке машинобудування.
12. Сільськогосподарська техніка.
13. Транспортне машинобудування.
14. Залізничне машинобудування.
15. Літакобудування
16. Суднобудування.
17. ОПК України на світових ринках.
18. Легка промисловість: проблеми ринкового реформування та конкуренції.
19. Текстильна промисловість.
20. Трикотажна промисловість.
21. Взуттєва промисловість.
22. Українська асоціація підприємств легкої промисловості.
23. Роль сільського господарства в економіці України. Ринкові реформи в промисловості.
24. Стан розвитку агропромислового комплексу. Рослинництво і тваринництво.
25. Рейтинг регіонів за агропромисловою діяльністю.
26. Харчова промисловість: насичення внутрішнього ринку та вартість експорту.

27. Продовольча безпека України та шляхи її досягнення.
28. Транспортний потенціал України.
29. Національна транспортна стратегія України до 2030 року «Drive Ukraine 2030».
30. Автомобільний транспорт: досягнення та перспективи.
31. Залізничний транспорт.
32. Морський транспорт і повітряні перевезення.
33. Перспективи розвитку транспортної системи України.
34. Будівництво інженерних споруд, житлове, нежитлове будівництво.
35. Інвестиції в капітальне будівництво.
36. Розбудова соціальної інфраструктури.
37. Промисловість будівельних матеріалів.
38. Охарактеризуйте особливості, проблеми та перспективи розвитку соціальної сфери та людського капіталу в Україні.
39. Аналіз та оцінка стану науково-технічного та інноваційного потенціалу України.
40. Аналіз основних складових науково-технічного та інноваційного потенціалу: кадрового, фінансового, організаційного.
41. Аналіз інноваційного рівня розвитку економіки країни.
42. Динаміка та особливості зовнішньої торгівлі України.
43. Сальдо зовнішньої торгівлі України.
44. Географічна та товарна структура зовнішньої торгівлі України.
45. Зовнішньоторговельна політика України.
46. Значення інвестицій для економіки, джерело їх надходження.
47. Динаміка іноземних інвестицій. Основні країни-інвестори. Галузевий та регіональний розподіл іноземних інвестицій.
48. Інвестиційний клімат. Державна політика щодо залучення інвестицій.
49. Міграційна ситуація в Україні.
50. Європейська інтеграція та Україна: хронологія та підсумки розвитку відносин, основні документи.
51. Зовнішня торгівля України та ЄС. Структура зовнішньоторговельного обороту та її динаміка.
52. Європейські інвестиції в економіку України.
53. Програми допомоги ЄС Україні.
54. Місце країн Американського регіону у зовнішніх відносинах України. Важливі партнери України серед країн Американського регіону та основні вектори співпраці.
55. Структура зовнішньоторговельного обороту та її динаміка.
56. Інвестиційне співробітництво з країнами Американського регіону.
57. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою.
58. Місце Азії та Океанії у зовнішніх зв'язках України. Важливі партнери України серед країн Азії та Океанії, основні вектори співпраці.

Структура зовнішньоторговельного обороту та її динаміка. Інвестиційне співробітництво.

59. Місце Близького Сходу та Африки у зовнішніх відносинах України. Важливі партнери України серед країн Близького Сходу та Африки, основні вектори співпраці. Структура зовнішньоторговельного обороту та її динаміка. Інвестиційне співробітництво.

60. Співпраця України з країнами СНД.

61. Розвиток відносин України з СОТ. Членство у СОТ: переваги та недоліки для України.

62. Розвиток відносин України з МВФ. Співпраця з МВФ: переваги та загрози для України.

63. Співпраця України зі Світовим Банком.

64. Співпраця в рамках ООН.

65. Співпраця ОЕСР.

66. Співпраця в рамках ЮНЕСКО.

67. Співпраця в рамках Центральноєвропейської ініціативи (ЦЕІ).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Filipenko A., Bazhenova O., Polishchuk L., Rylach N. Foreign economic strategic priorities of Ukraine. *Academic Review*, 2023, № 59, p. 249-269. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2023-2-59-17>
2. Kytysuk I., Pavlikha N. Współpraca Ukrainy z organizacjami międzynarodowymi w obszarze zrównoważonego rozwoju gospodarki i CSR. *Společna odpovědnost' podniků jako předmět správy a účinnosti nefinanční v světle regulací právních i došvědčů praktických v*

- Polsce i na Ukrainie* / red. nauk. Ryszard Kamiński. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu 2020. 238 s. S. 160–165.
3. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка України: навч. посібн. Львів, ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 470 с.
 4. Європейський Союз : навч. посіб. / за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
 5. Зелений і безпечний Європейський Союз : монографія / за ред. А. О. Бояра, В. Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-друк, 2023. 592 с.
 6. Кицюк І. В. Інтеграція України до Європейського Союзу як чинник розвитку корпоративної соціальної відповідальності. *Прогнозування соціально-економічного розвитку: планування, управління та аналіз: матеріали науково-практичної конференції*, 31 липня 2021 р. Дніпро: НО «Перспектива», 2021. 96 с. С. 5–9.
 7. Кицюк І. В., Щербата Н. З. Сучасні виклики української трудової міграції до ЄС. *Угода про асоціацію з ЄС як інструмент забезпечення стійкості економіки України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, 25-26 листопада 2021 року, у 2 частинах. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут міжнародних відносин, Центр досконалості Жана Моне, 2022. Ч.1. 201 с. С. 179–181. URL: <https://surl.li/nveynh>
 8. Кицюк І. В., Ковальчук І. В. Програми Європейського Союзу з підтримки малого та середнього бізнесу України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2023. Випуск 4(110). С. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-4-10>.

Інтернет-ресурси

1. CEI, official website: <https://www.cei.int/>.
2. Centre for Eastern Studies (OSW) website: <https://www.osw.waw.pl/en>.
3. Centre for Economic Strategy website: <https://ces.org.ua/en/>
4. European Commission, official website: https://ec.europa.eu/info/index_en.
5. Eurostat website <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
6. Global Entrepreneurship Monitor, official website: <https://www.gemconsortium.org/>.
7. International Monetary Fund, official website: <https://www.imf.org/en/Home>.
8. Organization for Economic Co-operation and Development, official website: <https://www.oecd.org/>.
9. Statista, Global No.1 Business Data Platform: <https://www.statista.com/>.

10. Stockholm International Peace Research Institute website:
<https://www.sipri.org/>.
11. The International Organization for Migration (IOM), official website:
<https://www.iom.int/>.
12. The World Bank, official website: <https://www.worldbank.org/en/home>.
13. The World Trade Organization (WTO), official website:
<https://www.wto.org/>.
14. UNESCO, official website: <https://www.unesco.org/en>.
15. United Nations Conference on Trade and Development, official website:
<https://unctad.org/>.
16. United Nations, official website: <https://www.un.org/en/>.
17. World Bank Group, official website: <https://www.worldbank.org/en/home>.
18. World Economic Forum, official website: <https://www.weforum.org/>.
19. World Intellectual Property Organization, official website:
<https://www.wipo.int/portal/en/index.html>.
20. Антимонопольний комітет України, офіційний веб-сайт:
<https://amcu.gov.ua/>.
21. Верховна Рада України, офіційний веб-сайт: <https://www.rada.gov.ua/>.
22. Державна митна служба України, офіційний веб-сайт:
<https://customs.gov.ua/>.
23. Державна податкова служба України, офіційний веб-сайт:
<https://tax.gov.ua/>.
24. Державна служба статистики України, офіційний веб-сайт:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>.
25. Міністерство економіки України, офіційний веб-сайт:
<https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
26. Міністерство закордонних справ України, офіційний веб-сайт:
<https://mfa.gov.ua/>.
27. Міністерство фінансів України, офіційний веб-сайт:
<https://www.mof.gov.ua/uk>.
28. Національний банк України, офіційний веб-сайт: <https://bank.gov.ua/>.
29. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, офіційний веб-сайт: <https://niss.gov.ua/>.
30. Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України:
<https://www.kmu.gov.ua/catalog>.
31. Фонд державного майна України, офіційний веб-сайт:
<https://www.spfu.gov.ua/>.